

17.10.2019

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖ

Maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä

Simojoki - Kansallisaarre

Simon kunta kiittää Teitä kiinnostuksestanne Simon kuntaa ja erityisesti Simojokea kohtaan.

Haluamme tuoda tietoonne seuraavia asioita. Mielestämme Suomen ainoaa kokonaan Suomen alueella sijaitsevaa luonnonlohikantaista naturajokea -Simojokea on pidettävä kansallisaarteena. Joesta valtaosa sijaitsee Simon kunnan alueella ja kuntana olemme sitoutuneet edistämään kestävästä kalastus- ja virkistysmatkailua Simojokea. Yhteistyötä teemme tiiviisti Metsähallituksen ja Simojoen Nousulohi ry:n kanssa.

SIMOJOEN KUNNOSTUSRUOPPAUS

Ranuan kunnan alueella sijaitsevasta Simojärvestä alkavan ja Simon kunnassa Perämereen laskevan Simojoki on pituudeltaan 193 km, putousta joessa on 176 m. Koskiosuutta joessa on lähes 40 km, pinta-alataan noin 277 ha. Koskista suurin osa ja lohikannan tärkeimmät elinalueet sijoittuvat joen keski- ja alajuoksulle, Simon kunnan alueelle. Simojoki on osa Natura 2000 –verkostoa.

Simojoki on valjastamaton ja ainut kokonaan Suomen puolella virtaava jokivesistö, jolla on vielä jäljellä oma luontaisesti lisääntyvä lohikanta. Ensimmäiset 50 km mereltä ylävirtaan päin ovat pääasiallista lohen kutualuetta. Mädistä kuoriutuvat poikaset viettävät joessa 2-4 vuotta ennen merelle suuntautuvaa syönnösvaellustaan. Simojoen lohet käyvät muiden Perämeren lohien tapaan syönnösvaelluksella aina Itämeren pääaltaalla saakka ja palaavat kutemaan Simojokeen 1–4 merivuoden jälkeen.

Simojoen lohikannan elpymisen kansalliseksi aarteeksi on menestystarina. 1980-luvun puolivälissä oltiin tilanteessa, jossa kuoleman kielissä olevaa Simojoen lohikantaa jouduttiin säännöllisesti elvyttämään ja Simojokeen istutettiin joen omaa kantaa olevia lohenpoikasia. 1990-luvun puolivälin maissa käynnistyneen lohen merikalastuksen sääntelyn seurauksena lohikanta alkoi vahvistua luontaisesti. Tämän myötä istutukset Simojokea voitiin lopettaa satunnaisia koeistutuksia lukuun ottamatta. Meripyyntien rajoitukset olivat keskeinen edellytys lohikannan elpymiselle. Tämä loi uskoa myös jokivarressa tehtävien toimenpiteiden vaikuttavuuteen. Vuosina 2002-2007 Lapin Ympäristökeskuksen toteuttamassa Simojoki-Life -hankkeessa sekä kartoitettiin Simojoen tilaan vaikuttavia tekijöitä sekä toteutettiin, erityisesti lohen elinmahdollisuuksien parantamiseen liittyen, mm. kutu- ja poikastuotantoalueiden kunnostustöitä. Viimeisimmät Simojoen lohen lisääntymis- ja pienpoikasalueitten kunnostustoimenpiteet toteutettiin Lapin Ely-keskuksen toimesta vuosina 2015-2018 Suomalais-Ruotsalaisessa yhteistyöhankkeessa: Perämereen laskevia vesistöjä – menetelmien kehittäminen ja ekologinen kunnostaminen.

Kalastusmatkailun/ matkailukalastuksen kehittämiseen on panostettu. Kehittämisen pohjan muodostaa kalastusoikeuksia hallinnoivien tahojen yhteistyö sekä jokivarren maanomistajien myötämielinen suhtautuminen jokikalastuksen kehittämistä kohtaan. Osakaskuntien yhteistyöelimenä toimivan Simojoen Nousulohi Ry:n sekä Metsähallituksen yhteisluvan piirissä on yli 90 % Simon kunnan alueella virtaavasta

17.10.2019

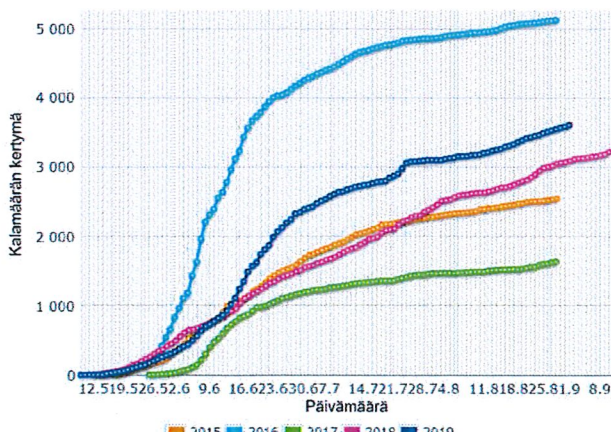
Simojoki-osuudesta. Simon kunta on ollut vahvasti mukana yhteistyön liikkeellepanevana voimana, mutta myös puitteiden tekijänä. Kunnan toteuttamassa Simojoen investointihankkeessa (4/2017-4/2018) Simojoen kalastuksellisen infran runkoverkko uusien laavuineen saatettiin kalastusmatkailun kehittämisen mahdollistavalle tasolle. Toimenpiteiden myötä Jokivarresta löytyy kattava - alun toistakymmentä - laavuverkosto. Hankkeessa toteutettiin myös Suomen kalastuksellinen ykkössivusto - Simojoki.com: <https://simojoki.com/>.

Simon kunta on jatkanut Simojoen kehittämistä ”Elinvoimaa Simojosta” – hankkeessa, joka toteutetaan yhteistyössä kalastusoikeuksia hallinnoivien tahojen sekä paikallisten matkailutoimijoiden kanssa 3/2018 – 12/2020.

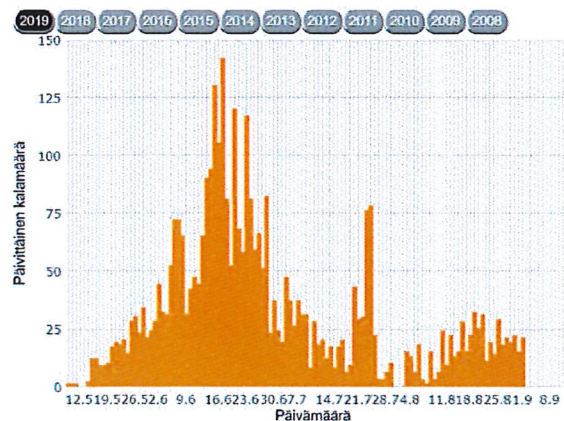
Kalastajien keskuudessa Simojoki tunnetaan erityisesti perhokalastuskohteena, johon se soveltuu erityisen hyvin kokonsa, virtaamansa ja runsaiden koskiensa puolesta. Simojoki täydentää Tornionjoen kalastuksellista profiilia. Varsinainen kilpailu kalastajista käydään Ruotsin puolella sijaitsevien itämeristen perhokalastuskohteiden kanssa.

Ekologisesti tarkasteltuna kalastusmatkailun kasvattamiselle on Simojoella varaa, sillä jokisaalis on nykyisellään hyvin maltillinen. Luken saalistilastoinnin mukaan Simojoella vapaa-ajankalastajien saalismäärä (v. 2014-2018) on ollut luokkaa 500 - 1800 kg. 8 kg keskipöydällä tämä tarkoittaa 60 - 225 lohena jokisaalista. Simon kunnan koko (3000 asukasta) huomioiden lohienkalastuksen aluetaloudelliset vaikutukset ovat huomattavat, potentiaalista puhumattakaan. Suoraan kalastajille suunnattua yritystoimintaa harjoittaa Simojokivarressa kolme majoituspalveluyrittäjää. Näiden ohella kalastajat käyttävät huomattavan määrän välillisiä palveluja. Aluetaloudellista vaikuttavuutta voidaan peilata esim. Tornionjoella tehdyn selvityksen/tutkimuksen (Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 40/2018) pohjalta: Tornionjoella yksi saalistettu lohikilo toi alueelle rahaa keskimäärin 214 euroa vuonna 2017.

Simojoen vuotuinen nousulohimäärä vaihtelee luonnon olosuhteiden ja meripyyntin mukaan. Luken kaiku- ja kalastustilastointien mukaan Simojoen nousulohimäärät ovat viimeisen viiden (2015-2019) vuoden aikana vaihdelleet välillä 1600 - 5100 kpl. Nousulohien merivaellukselle lähtevien jälkeläisten, smolttien, potentiaaliarvio on Simojoella 75 000 kpl. Potentiaalista on jääty, sillä 2010-luvulla smolttimäärät ovat olleet luokkaa 20 000 - 40 000 kpl. Lähihistoriassa potentiaalia lähimmäksi on päästy 2000-luvun alkupuolella - vuosina 2000-2003 villien lohienpoikasten määrä oli keskimäärin yli 50 000 kpl, parhaimpana vuonna villien smolttien määrä ylitti 60 000 kpl rajan.

Lähde: Luonnonvarakeskus.

Lähde: Luonnonvarakeskus.

17.10.2019

Vuoden 2017 ja 2018 sähkökalastustulokset näyttäisivät nostaneen arvion Simojoen poikastuotantokapasiteetista uudelle tasolle. Vuonna 2016 Simojokeen nousi kaikuluotausseurannan mukaan ennätysmäärä lohia (5100 kpl), mikä vaikutti kesänvanhojen poikasten suureen tiheyteen 2017 ja edelleen vanhempien poikasten tiheyteen 2018. Nämä luvut antavat pohjan **Simon kunnan näkemykselle siitä, että Simojoen nousulohimäärän tavoitetaso ja sen saavuttamiseen vaadittavien toimenpiteiden taso tulee mitoittaa lähivuosina vähintään 5000 nousulohen tavoitteen pohjalta.** Erityisen tärkeäksi riittävän kunnianhimoisen kutukalakannan tavoiteasetannan tekee tieto siitä, että poikastiheydet eivät korreloi suoraan vaelluspoikasten määrän kanssa. Riittävä kutukalakanta on perusedellytys kohti asiantuntijoiden, ICES:n smoltituotannolle asettamaa 75 % -tavoitetta (% maksimaalisesta poikastuotannosta, MSY).

SIMON KUNNAN ODOTUKSET MAA-JA METSÄTALOUSHALLITUKSEN SUUNTAAN

Simojoen nousulohimäärän tavoitetaso ja sen saavuttamiseen vaadittavien toimenpiteiden taso tulee mitoittaa lähivuosina vähintään 5000 nousulohen tavoitteen pohjalta. Simojokisen lohikannan vahvistamiseen liittyvän kansallisesti mittaamattoman arvon ohella, on viiden tuhannen nousulohen tavoitteella suora yhteys kalastusmatkailun ja matkailukalastuksen toimintaedellytysten kehittymiseen. Lohen ”ottihalukkuus/saalisvarmuus” on suurelle osalle kalastajista merkittävin yksittäinen tekijä kalastuskohdetta valittaessa. Kutupaikoille tulee saada ”tunkua”, sillä reviiriään aktiivisesti puolustamaan joutuva kala ottaa vieheeseen hanakammin kuin kala, jonka kutureviiriin ei kohdistu kilpailua.

Vaikuttavin keino tavoitteen saavuttamiseksi edellyttää muutosta merikalastuksen sääntelyyn. Käytännössä tämä tarkoittaisi **kansallisia päätöksiä, joilla varmistettaisiin riittävän (kaikuluotain jokisuulla) nousulohimäärän pääsy jokeen ennen meripyyntin aloittamista.** Nykyisellään olemme erityisen huolestuneita aikaistetun meripyyntin kohdentumisesta elinvoimisiimpiin lohiin. Simojoen pituus – kutualueet pääosin 50 km jokisuulta - huomioiden lohien aikaistettu pyynti geneettisen monimuotoisuuden näkökulmasta ei tunnu perustellulta.

Kansallisen säätelyn merkitys korostuu EU-tason kalastuksensääntelyn ja ennen kaikkea sen noudattamiseen liittyvien epävarmuustekijöiden myötä. Salakalastus samoin kuin myös Itämerisiä jokia vaivanneiden lohikuolemien laajuus huomioiden on erittäin tärkeää, että **Eu-tasolla Itämeren kalastuksen tulee pohjautua kansainvälisen merentutkimusneuvoston (ICES) suosituksiin.** Erittäin tärkeää on, että kalastusta myös valvotaan riittävässä laajuudessa.

Perämerellä käsiin räjähtänyttä hyljekantaa tulee leikata nykyistä huomattavasti tehokkaammin. Luke havaitsi vuonna 2017 suorittamassa laskennassaan Perämerellä 13600 norppaa. Vastaavasti Hallikannan kanta-arvio koko Itämerellä oli 30 000 kpl. Molemmilla lajeilla kannan kasvu on ollut 5 % luokkaa vuodessa. Käytännössä kasvua ei enää pystytä harrastajapohjaisella metsästyksellä leikkaamaan. On kuitenkin selvää, että ainakin Perämereltä käsin tarkasteltuna kannan kasvattamiselle kalaston kustannuksella ei ole kestäviä perusteita, vaan kantaa tulisi leikata huomattavasti nykyistä laajemmasta määräin, tehokkaammin pyyntimenetelmin.

17.10.2019

Simojokisuun umpeenkasvu uhkaa lohikantaa – kiireellinen ruoppaustarve. Simojoen valuma-alueiltaan jokisuulle kuljettaman kiintoaineksen ja maankohoamisen myötä Simojokisuulta merelle johtava väylästä on kasvanut lähes umpeen. Simojoki on erittäin tulvaherkkä joki. Käytännössä tilanne on siinä määrin paha, että alkukesän korkeamman vedentason jälkeen lohi ei pääse pohjoistuulella nousemaan jokeen. Tämä on niin silmin havaittavissa alla olevista kuvista Simojokisuulta, kuin myös lohien kaikuluotaustulosten ja meriveden korkeustietojen funktiona. Lohen nousun ohella liettyminen on erittäin merkittävä tulvariskiä lisäävä tekijä. Suurin tulvauhka koskettaa Simon kuntakeskusta.

Simojokisuun ja sinne mereltä johtavan väylän umpeen kasvu on, maannouseman ohella, seurausta Simojoen valuma-alueen maankäytöstä. Kuormituksen lähteinä merkittävimmät ovat metsätalous sekä turvetuotanto. Vähäisempää kuormitusta kertyy maatalouden sekä yhdyskuntarakenteen kautta.

Ruoppauksessa on kysymys kiintoaineksen poistamisesta, lohien nousuväylän aukaisemisesta. Jatkossa tapahtuvan maankäytön osalta on oleellista tiedostaa, kiintoainesvaluman ohella, valumavesien ravinne-metalli- ja happamuusvaikutuksen merkitys lohi-/kalakannoille, sillä Simojoen valuma-alueella on happamia sulfaattimaita lähellä maanpintaa normaali ojitussyvytydessä.

Ruoppauksen kiireellisyyttä, sekä maankäyttöön liittyvää kestäväää vesienhallintaa korostaa lähialueelle suunnitteilla olevat aluetaloudellisesti merkittävät teollisuusinvestoinnit. Metsä Gropin Kemian biotuotetehtaan kapasiteetin noston myötä (+4,5 milj. m³/v, investointipäätöstä odotetaan kesälle 2020) paine metsätalouden vesien hallintaan, ojitamiseen ja ojien ennallistamiseen kasvanee niin yksityisten kuin valtio-omisteisten metsien osalta myös Simojoen valuma-alueella. Vastaava huoli liittyy toiseen aluetaloudellisesti merkittävään teolliseen investointisuunnitelmaan, Ranuan kunnan alueelle suunnitteilla olevaan Suhangon kaivokseen – yhtiö uskoo toiminnan käynnistyvän vuonna 2024. Suhangon vesienhallintatoimien on laskettu sijoittuvan osittain myös Simojoen valuma-alueelle.

Metsähallitus on Simon kunnalle merkittävä yhteistyökumppani. Olemme tehneet ansiokasta yhteistyötä etenkin Simojoen kalastusmatkailun ja matkailukalastuksen kehittämisessä. Näemme, että Metsähallituksella on tärkeä rooli toimia kestävä metsätalouden suunnannäyttäjänä Simojoen valuma-alueella. Näkyvyyttä on lisännyt mm. Peltsi Simojoki-mies videot. Arktiset Vedet Simojoki –jakso esitetään loka-joulukuussa.

Simon kunta on teettänyt Simojokisuun mereltä johtavan väylän osalta alustavan ruoppaussuunnitelman sekä hakenut ruoppauslupaa Avista. Avin päätöstä toivotaan vielä tälle vuodelle. Alustavan ruoppaussuunnitelman kustannusarvio on luokkaa 700 000 euroa. Ruoppaukseen toteuttaminen ylittää Simon kunnan kantokyvyn toteuttaa hanke yksi. Ruoppauksen toteuttaminen edellyttää Simon kantokyvyn puitteisiin soveltuvan kokonaisrahoituksen varmistumista.

17.10.2019

Ruoppaustarpeen syntyhistoria sekä Simojoen ainutkertaisuus Suomen ainoana Itämerisenä alkuperäisen ja luonnonvaraisen lohen kutujokena huomioiden kyse on Suomen yhteisestä asiasta.

Simon kunta lähtee siitä, että ruoppaus toteutetaan pääosin valtionrahoitteisena. Tältä pohjalta olemme käyneet alustavien keskustelujen Ely-keskuksen suuntaan. Suhtautuminen on ollut myönteistä, mutta valitettavasti on kuulostanut siltä, että rahoitusvaltuudet Ely-keskuksella ovat hyvin rajalliset.

Toivomme Teidän edesauttavan ruoppaushankkeen tekoa kansallisen MMM:n rahoituksen turvin, jotta kansallisaarteemme säilyisi jatkossa myös tuleville sukupolville ja lohennousu olisi turvattu sekä tulvariskiä pienennetty.

SIMON KUNNANHALLITUS

Helena Hamari

kunnanhallituksen puheenjohtaja

Vivi Marttila

kunnanjohtaja

www.simojoki.com sivusto: